ב"ה

פירות שביעית וקדושתן

יו"ל ע"י מכון הלכה חב"ד (ע"ר) — שנת השמיטה תשפ"ב

על מה חלה קדושת שביעית	• קדושת השביעית חלה על כל גידולי הארץ שנועדו למאכל אדם ובהמה, וגם הצומח בעציץ שאינו נקוב, יש בו קדושת שביעית. • גם על פירות ועשבים שנועדו לסיכת הגוף או לצביעת בגדים חלים דיני קדושת שביעית. אולם על עצים ועשבים שנועדו להסקה לא חלה קדושת שביעית, כמו כן קדושת שביעית אינה חלה על מיני צומח שנועדו לתרופות בלבד ולא להנאה אחרת, כיוון שהם מיועדים לחולים בלבד, שלא כמו מאכלים שנועדו לכל.
קדושת שביעית בקליפות הפירות	• קליפות הפירות (הראויות למאכל) חלה עליהן קדושת שביעית – בין בקליפות הראויות לאכילה כמות שהן (כקליפות תפוחים וכדומה), בין קליפות שעושים מהן מרקחת וכדומה, ובין בקליפות הראויים למאכל בהמה בלבד. קליפות שאינן ראויות לשום שימוש (כקליפות שקדים, חמניות וכדומה), אין בהם קדושת שביעית. וקליפה שבדרך כלל דבוק בה מגוף הפרי, כגון קליפת אבוקדו, יש לנהוג בה קדושת שביעית.
קדושת שביעית בתבשילים	• תבשיל שמעורבים בו פירות שביעית עם דברים אחרים שאין בהם קדושת שביעית (בשר, דגים וכדומה, או פירות שנה אחרת); וכן אם נתן בתבשיל תבלין שיש בו קדושת שביעית – יש לנהוג קדושת שביעית בכל התבשיל. ואם טעם פירות השביעית אינו נרגש בתבשיל – אין בו קדושת שביעית (אך אם עירב פירות שביעית יחד עם פירות שישית וכולם בני אותו המין, כגון שעירב תפוחים של שביעית בתפוחים של שישית, אינם בטלים לעולם).
השימוש בפירות שביעית	• פירות הקדושים בקדושת שביעית מותר לאדם לקטפם לשימוש ביתי (תוך שמירה על קדושתן כדלקמן). מותר להשתמש בפירות שביעית לכל שימוש (מלבד סחורה), אך רק בדרך השימוש המקובלת לאותו הדבר. לכן, בדבר העומד לאכילה בלבד – אין להשתמש לדברים אחרים. • מותר להריח בפירות שביעית, וכן לתלותם לנוי (לדוגמא הנוהגים בתליית פירות בסוכה יכולים לתלותם), באם לא פוגמים אותם אלא הם נשארים שלמים.
אכילה הראויה	• יש להיזהר שלא לפורר ולא לקלקל פירות שביעית, או חלק חשוב מהם, אלא אם כן כך היא דרך אכילתו. כמו כן, אדם השבע וקץ במזונו, אם מוסיף ואוכל (הרי זה נקרא אכילה גסה ו)אסור לאכול את פירות השביעית במצב זה. • מותר להסיר מפירות שביעית חלקים נגועים וחלקים שהחלו להירקב, כדרך כל השנים.
שינוי דרך האכילה	• פירות וירקות שהדרך לאכלם רק חיים – לא יבשלם ולא יאפם. וכן להיפך, פירות וירקות שהדרך לאכלם מבושלים או אפויים – לא יאכלם חיים. ואפילו התחילו להתבשל ולא התבשלו כל צרכם, אין לאכלם. וכן דבר הנאכל חי, אין לכבוש אותו עשרים וארבע שעות בנוזלים, כי כבישה היא כבישול. ודבר שרגילים רק לכבשו אין לבשלו. עבר ובישל דבר הנאכל חי – מותר לאכלו ואינו נאסר. • מותר לקלף ולרסק עבור ילדים קטנים, כיוון שכך הוא דרך אכילתם, אך יש לאסוף את מה שישאירו אחריהם ולנהוג בהם כבשאר שיירי שביעית, כפי שיפורט להלן.
שיירי הפירות	• דבר שיש בו קדושת שביעית אסור להשליכו לדלי (פח) המיועד לאשפה. אלא יניחו (אם אין מי שיאכל ממנו) במקום מיוחד עד שייפסד. ולא יניחו במקום שמצויים בו שרצים וחרקים, ואף לא כנגד השמש. • כאשר מכינים מיכל המיועד לשיירי פירות שביעית, יש לשים לב שלא להניח בו פירות שביעית העשויים להתקלקל מיידית כתוצאה מכך שמכניסם עם פירות שכבר החלו להתקלקל, אלא אם כן יעטוף אותם (את הפירות החדשים) בשקית ניילון. • כאמור לעיל, מותר להסיר מפירות שביעית חלקים נגועים וחלקים שהחלו להירקב, כדרך כל השנים. אלא שאם החתיכה שהסיר (או אפילו חלק קטן ממנה) לא נפסלה עדיין לגמרי מאכילה, יש בה קדושה.

מקורות: **חלות הקדושה:** רמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"ה הי"א והי"ז. כרם ציון הלכות פסוקות שביעית פ"ט הערה ד. ברית עולם ס"ה ספ"ב. קליפות: קונטרס בעניני שביעית להגרא"ח נאה (יגדיל תורה (ירות"ו) גליון א (כה) ע' 15 [2309]). פירות שביעית פכ"ג ס"ג. **תבשילים:** רמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"ז הכ"ב. וראה ספר הלכה למעשה שמיטה - בהוצאת מכון הלכה חב"ד – פי"ג ס"ג. **השימוש בפירות:** ע"ז סב, א. רמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"ה ה"י, י"ז ופ"ו ה"א. שו"ת להורות נתן ח"ג סי' לו. **אכילה הראויה:** יגדיל תורה (ירות"ו) גליון א (כה) ע' 14 ועי' 17-18 [2311-12]. **שינוי דרך האכילה:** רמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"ה ה"ג. מבית לוי גליון טז ע' לה. וראה ספר הלכה למעשה בהוצאת מכון הלכה חב"ד – שמיטה פי"ד סי"ג ואילך. **שיירי הפירות:** פירות שביעית פי"ט ס"ט. שו"ת ידות הלוי יו"ד סי' צט. משפטי ארץ פכ"ג הערה 1. אור לציון שביעית פ"ב שאלה ג. ראה ספר הלכה למעשה בהוצאת מכון הלכה חב"ד – שמיטה פי"ד ס"י.

עריכה: הרב שמואל מקמל. **הגהה:** הרב משה קורנוויץ.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד